

بررسی ساختار، میزان تولید و بازار فروش گلخانه‌های تولیدکننده گل شاخه

بریده رز دو شهرستان اندیمشک و دزفول در استان خوزستان

عارف کرکئی*^۱ و محمدرضا صالحی سلمی^۲

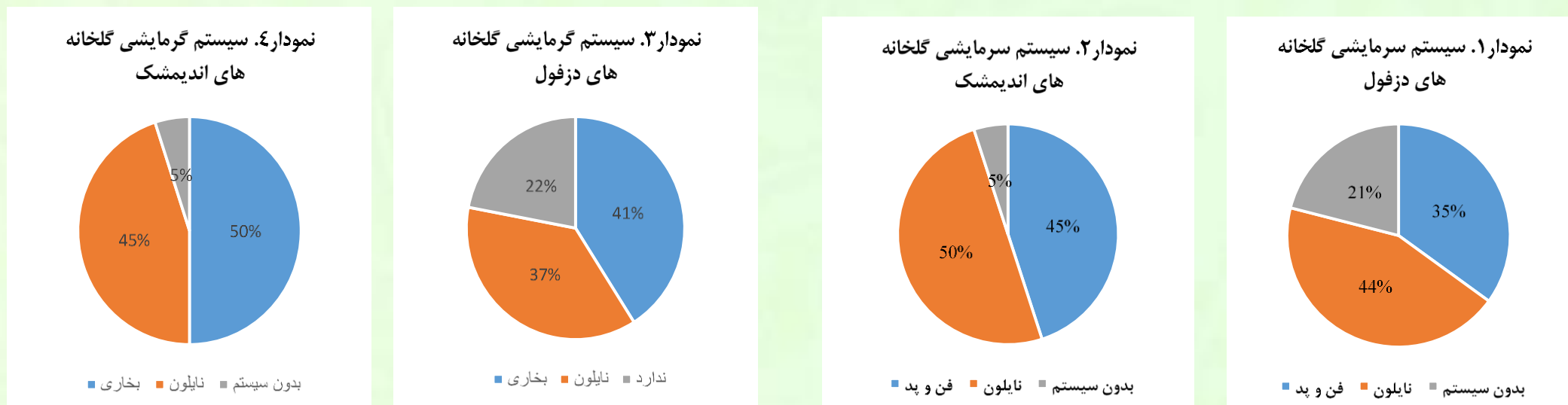
به ترتیب دانش آموخته کارشناسی ارشد گیاهان زینتی و عضو هیئت علمی گروه علوم و مهندسی باغبانی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان

*- ایمیل نویسنده مسئول: a.korki@yahoo.com

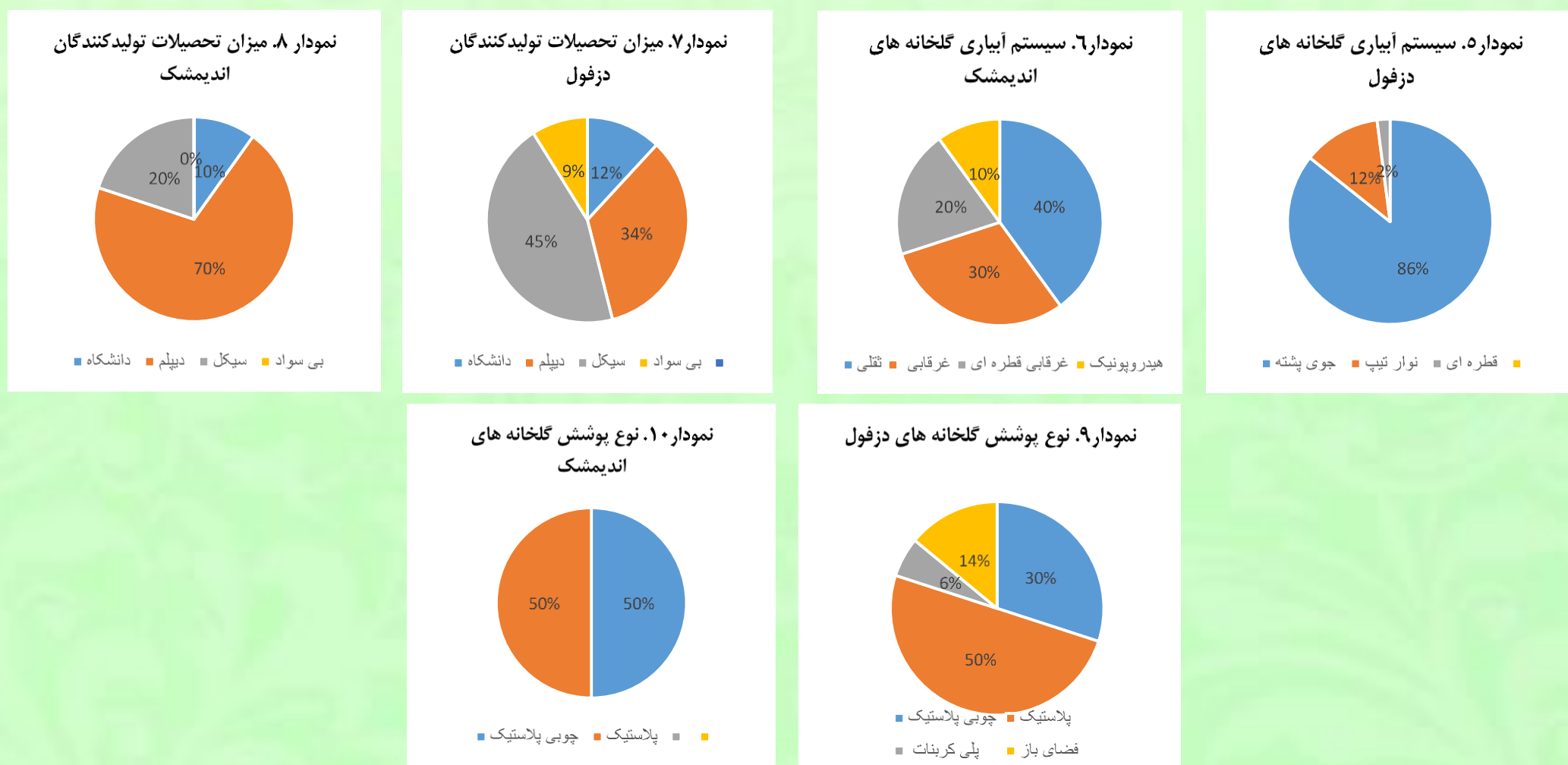

نتایج و بحث

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از پژوهش حاضر طبق بررسی‌های صورت گرفته (نمودار ۱ و ۲) ، سیستم سرمایشی گلخانه‌های شهرستان دزفول در مقایسه با شهرستان اندیمشک مشخص گردید که ۴۵ درصد از گلخانه‌های اندیمشک و ۳۵ درصد از گلخانه‌های دزفول از سیستم فن و پد استفاده می‌کنند . استفاده از پوشش نایلون ۵۰ درصد از گلخانه‌های اندیمشک و ۴۴ درصد از گلخانه‌های دزفول انجام می‌شود. همچنین مشخص گردید که ۵ درصد از گلخانه‌های اندیمشک و ۲۱ درصد از گلخانه‌های دزفول بدون سیستم سرمایشی اداره می‌شوند.مقایسه سیستم گرمایشی گلخانه‌های این دو شهر نشان داد که ۵۰ درصد از گلخانه‌های اندیمشک و ۴۱ درصد از گلخانه‌های دزفول از سیستم گرمایشی بخاری استفاده می‌کنند. از لحاظ استفاده از پوشش نایلون برای گرمایش گلخانه‌ها ۴۵ درصد از گلخانه‌های اندیمشک و ۳۷ درصد از گلخانه‌های دزفول به این شکل گرمی موردنیاز گلخانه را تأمین می‌کنند. همچنین بررسی‌های صورت گرفته نشان داد که ۵ درصد از گلخانه‌های اندیمشک و ۲۲ درصد از گلخانه‌های دزفول فاقد سیستم گرمایش می‌باشند(نمودار ۳ و ۴).

طبق بررسی‌های صورت گرفته (نمودار ۵ و ۶) مشخص گردید که ۴۰ درصد گلخانه‌های شهرستان اندیمشک از سیستم آبیاری تقلی، ۳۰ درصد از سیستم آبیاری غرقابی ، ۲۰ درصد از سیستم آبیاری غرقابی ، قطره‌ای و ۱۰ درصد از سیستم آبیاری هیدروپونیک استفاده می‌کنند(نمودار ۶). همچنین مشخص گردید که ۸۶ درصد از گلخانه شهرستان دزفول از سیستم آبیاری جوی پشته، ۱۲ درصد سیستم آبیاری نوار تیپ و ۲ درصد از سیستم آبیاری قطره‌ای برای آبیاری بوته‌های گل رز تولیدی خود استفاده می‌کنند.در بررسی‌های صورت گرفته (نمودار ۷ و ۸) مشخص گردید که ۱۰ درصد از تولیدکنندگان شهرستان اندیمشک و ۱۲ درصد از تولیدکنندگان گلخانه‌های شهرستان دزفول دارای تحصیلات دانشگاهی هستند. همچنین تحقیقات صورت گرفته نشان داد که ۷۰ درصد از تولیدکنندگان شهرستان اندیمشک و ۳۴ درصد از تولیدکنندگان گلخانه‌های شهرستان دارای مدرک دیپلم بوده و فاقد تحصیلات دانشگاهی می‌باشند. ۲۰ درصد از تولیدکنندگان شهرستان اندیمشک و ۴۵ درصد از تولیدکنندگان گلخانه‌های شهرستان دزفول دارای مدرک سیکل بودند. همچنین ۹ درصد از گلخانه دارهای شهرستان دزفول بی‌سواد بوده که این درصد برای گلخانه دارهای شهرستان اندیمشک صفر بود. مطابق نمودار ۹ و ۱۰ مشخص گردید که ۵۰ درصد گلخانه‌های اندیمشک و دزفول دارای پوشش پلاستیکی هستند. همچنین ۵۰ درصد گلخانه‌های تولید گل شاخه بریده رز اندیمشک و ۳۰ درصد گلخانه‌های تولید گل شاخه بریده رز دزفول دارای پوشش پلاستیکی و چوبی هستند. همچنین به ترتیب ۶ درصد و ۱۴ درصد گلخانه‌های تولید گل شاخه بریده رز دزفول دارای پوشش پلی کربنات و فضای باز هستند.

منابع

- آسایش، ح. و مشیری، س.، ۱۳۸۴. روش‌شناختی و تکنیک‌های تحقیق علمی در علوم انسانی با تأکید بر جغرافیا، چاپ دوم، تهران، قومس
- بی نام، ۱۳۹۳. آمارنامه‌ی سازمان جهادکشاورزی استان البرز
- پاشایی، ف.، رحمتی، م.، پاشایی، پ.، ۱۳۸۵. بررسی و تعیین میزان مصرف انرژی برای تولید گوجه فرنگی گلخانه‌ای در گلخانه‌های استان کرمانشاه، پنجمین کنگره ملی مهندسی ماشین‌های کشاورزی و مکانیزاسیون، مشهد، صص ۹۱-۷۹.
- زارعی، ق.، دهقانی، ج.، بنی عامری، ا.، عابدی، م.، بصیرت، ر.، فامیل مومن، ع.، جعفری، م.، شرافتی، ک.، پالوج، ع.ا.، م.م.، نجحانی، م.م. و حیدری، ن.. 1387 برنامه راهبردی تحقیقات گلخانه، گزارش شماره ۶۵۸/۸۷ موسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی، ۴۷۸ صفحه.
- زارعی، ق. و مومنی، د. ۱۳۹۵. راهنمای جامع مکان‌یابی برای احداث گلخانه‌ها. موسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی، ۷۸ صفحه.
- یآوری، غ.، فاضل بیگی، م.، ۱۳۸۹. اقتصاد ایران با تکیه بر روستا، چاپ اول، تهران، دانشگاه پیام نور

چکیده

در سرزمین پهناور ایران استعدادهای زیادی در بخش‌های کشاورزی و معدنی نهفته است که شناخت دقیق این استعدادهای، برنامه‌ریزی برای بهره‌برداری رساندن توانایی‌های بالقوه و توجه به نیازهای بازارهای جهانی می‌تواند در تداوم رشد اقتصادی و توسعه پایدار مؤثر باشد. کشاورزی دارای نقش عمده‌ای به‌خصوص در اقتصاد کشورهای درحال‌توسعه می‌باشد. اقلیم‌های متنوع آب و هوایی، مزیت‌های نسبی و جهانی کشورهای درحال‌توسعه درزمینه کشاورزی، تأمین امنیت غذایی و دستیابی به توسعه پایدار، لزوم توسعه کشاورزی نظام‌مند را روشن می‌سازد. پرورش گل ازجمله فعالیت‌های کشاورزی است که به لحاظ نیازهای فیزیولوژیک با گستره وسیعی از شرایط محیطی دارای سازگاری است و به لحاظ نیازمندی به منابع پایه نیز چندان محصول پرتوقعی نیست. پژوهش حاضر به‌منظور بررسی شرایط و خصوصیات گلخانه‌های تولیدکننده گل شاخه بریده رز ازجمله میزان تحصیلات افراد، نوع سیستم سرمایشی و گرمایشی، پوشش گلخانه، سموم مورداستفاده، نحوه آبیاری، بازار فروش، حجم تولید سالانه گل شاخه بریده رز، دو شهرستان اندیمشک و دزفول واقع در استان خوزستان می‌پردازد. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که نایلون پوشش اصلی گلخانه‌های این دو شهر، بخاری سیستم اصلی گرمایشی گلخانه‌های اندیمشک و نایلون سیستم گرمایشی گلخانه‌های دزفول، آبیاری به روش تقلی برای گلخانه‌های اندیمشک و آبیاری جوی و پشته عمده سیستم آبیاری گلخانه‌های دزفول، پوشش گلخانه‌های اندیمشک پلاستیکی و پلاستیکی چوبی و پوشش گلخانه‌های دزفول عمدتاً پلاستیک بود. میانگین سواد تولیدکنندگان اندیمشک دیپلم و برای تولیدکنندگان دزفول سیکل بود. بررسی‌ها نشان داد که بازار فروش محصولات تولیدی دو شهر هم‌جوار بازار محلی و بازار تهران می‌باشد.

مقدمه

ایجاد گلخانه‌ها برای تولید محصولات کشاورزی به دلیل امکان کنترل عوامل تأثیرگذار محیطی همچون تغییرات دمایی، امکان کشت محصول در هر منطقه آب و هوایی، کنترل آفات و بیماری‌ها، جلوگیری از پدیده‌های سرمازدگی و سرمازدگی و همچنین استفاده بهینه از آب‌وخاک، راندمان بالای تولید و دوام محصولات پس از برداشت، امکان کاربرد مناسب کود و سم و درنهایت تولید در خارج از شرایط زمانی جایگاه ویژه‌ای را به خود اختصاص داده و در سال‌های اخیر رو به گسترش بوده است (پاشایی و همکاران، ۱۳۸۵). در کشور ایران، سطح زیر کشت محصولات گلخانه‌ای ۹۶۱۵/۹ هکتار می‌باشد که از این میزان ۶۸۵۱/۶ هکتار زیر کشت محصولات سبزی و صیفی‌جات، ۲۵۲ هکتار زیر کشت توت‌فرنگی و مابقی به گل و گیاهان زینتی و دارویی اختصاص دارد که سالیانه میزان ۱۶۳۸۴۸۹/۹ تن محصولات گلخانه‌ای در کشور تولید می‌شود (بی‌نام، ۱۳۹۳). در اصل، گلخانه‌های تجاری باهدف تولید انبوه، پایدار اقتصادی انواع گیاهان زینتی، سبزی‌ها، صیفی‌جات و میوه‌ها ساخته و بهره‌برداری می‌شوند (زارعی و همکاران، ۱۳۸۷). برای آماده شدن شرایط محیطی مناسب در داخل گلخانه‌ها، گزینش محل مناسب، نوع سازه، پوشش و وسیله‌های به‌کاررفته در آن‌ها، نهاده‌های تولیدی به کار گرفته‌شده، مدیریت اعمال‌شده در جریان تولید، چگونگی بهره‌برداری از گلخانه‌ها و نیز بازار رسانی محصول‌های تولیدشده اهمیت اساسی دارند (زارعی و مؤمنی، ۱۳۹۵).. اقلیم‌های متنوع آب و هوایی، مزیت‌های نسبی و جهانی کشورهای درحال‌توسعه درزمینه ی کشاورزی، تأمین امنیت غذایی و دستیابی به توسعه پایدار، لزوم توسعه کشاورزی نظام‌مند را روشن می‌سازد.

مواد و روش‌ها

شهرستان اندیمشک بین ۴۸ درجه، ۵۴ دقیقه تا ۴۸ درجه و ۴۷ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ و ۳۲ درجه و ۱۶ دقیقه تا ۳۳ درجه و یک دقیقه عرض شمالی از خط استوا در غرب استان خوزستان واقع گردیده است. شهرستان اندیمشک از شرق به شهرستان دزفول، از جنوب و جنوب غربی به شهرستان شوش، از غرب به شهرستان دهلران در استان ایلام و از شمال به شهرستان خرم‌آباد استان لرستان محدود می‌گردد. مساحت این شهرستان ۳۱۲۰/۵ کیلومترمربع است که ۴/۹ درصد از مساحت استان را شامل می‌شود و از نظر وسعت یازدهمین شهرستان استان خوزستان است که جمعیت این شهرستان حدود ۱۶۰ هزار نفر می‌باشد . شهرستان دزفول با مساحت ۴۷۶۲ کیلومترمربع بین ۴۸ درجه و ۲۰ دقیقه تا ۴۸ درجه و ۳۱ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ قرارگرفته است و بین ۳۲ درجه و ۷۵ دقیقه عرض شمالی از خط استوا قرارگرفته است. شهرستان دزفول از شمال به استان لرستان، از غرب به شهرستان اندیمشک، از شرق به استان چهارمحال بختیاری، از جنوب شرق به شهرستان مسجدسلیمان، از جنوب به شهرستان شوشتر و شهرستان گتوند و از جنوب غرب به شهرستان شوش محدود می‌شود. طبق آمار جمعیت این شهرستان حدود ۴۴۵ هزار نفر می‌باشد. دو شهرستان اندیمشک و دزفول از قطب‌های کشاورزی استان خوزستان به‌حساب می‌آیند که نقش مهمی در تولید انواع مختلف محصولات کشاورزی در کشور را ایفا می‌کنند. جامعه آماری در این پژوهش گلخانه‌های تولید گل رز در این دو شهرستان می‌باشد که داده‌های آن به‌صورت مصاحبه حضوری با تولیدکنندگان و آمار جهاد کشاورزی صورت گرفته است. در این پژوهش میزان تحصیلات افراد، نوع سیستم سرمایشی و گرمایشی، پوشش گلخانه ، سموم مورداستفاده، نحوه آبیاری، اندام تکثیری ، بازار فروش ، حجم تولید سالانه گل شاخه بریده رز موردبررسی قرار می‌گیرد.